

**Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen
johdosta laiksi rikoslain 16 luvun 13 §:n ja 40 luvun 1 §:n
muuttamisesta**

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä joulukuuta 1983 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 207 (1983 vp.).

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuuluttavina lainsäädäntöneuvos Timo Mäkinen oikeusministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Teuvo Metsäpelto valtiovarainministeriöstä, apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen oikeuskanslerinvirastosta, oikeusasiamies Jorma S. Aalto Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta, poliisineuvos Toivo Laento ja rikostarkastaja Taisto Rajamäki keskusrikospoliisista, apulaisjohtaja Martti Lehmustallio posti- ja telehallituksesta, oikeusneuvosmies Erkki Mali Helsingin raastuvanoikeudesta, professorit Raimo Lahti, Pekka Koskinen ja P. O. Träskman Helsingin yliopistosta, lakimies Tarja Brandes kunnallisesta sopimusvaltuuskunnasta, asianajaja Seppo Kemppainen Suomen Asianajajaliitosta, lakimies Kari Rajala Akavasta, varatuomari Soile Salovaara Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitto TVK:sta, projekti- sihteeri Esa Swanljung Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto STTK:sta ja lakimies Heikki Sipiläinen Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY:stä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lahjomista ja lahjoman vastaanottamista koskevia rikoslain säännöksiä muutettaviksi siten, että ne koskisivat myös julkisyhteisöjen palveluksessa työsuhteessa olevia työntekijöitä. Lainmuutos on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Valiokunta on käsitellyt asian. Hallituksen esityksen perusteluiden ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettua lainmuutosta tarpeellisenä. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Valiokunta korostaa, ettei hallituksen esityksen hyväksymisellä ole tarkoitus ottaa kantaa voimassa olevan lain tulkintaan eikä vaikuttaa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin.

Asian käsittely valiokunnassa on osoittanut, että rikoslaki ei enää muodosta johdonmukaista kokonaisuutta eikä kaikilta osin vastaa nykyisiä käsityksiä eri rikosten yhteiskunnan vastaisuudesta. Tämän vuoksi valiokunta edellyttää, että hallitus kiirehtii vireillä olevan rikoslain kokonaisuudistuksen valmistumista ja sitä koskevien hallituksen esitysten antamista eduskunnalle.

Lisäksi valiokunta ehdottaa seuraavia vähäisiä tarkistuksia lakiehdotukseen:

RL 16:13. Pykälän selkeyttämiseksi valiokunta ehdottaa sanajärjestyksen muuttamista. Lisäksi valiokunta ehdottaa vähäistä tekemuotoa koskevan säännöksen sanamuodon tarkistamista varallisuusrikoksia koskevilla säännöksissä omaksutun kirjoitustavan mukaiseksi.

RL 40:1. Pykälässä käytettyä uutta kirjoitustapaa vähäisten tekemuotojen osalta on arvosteltu useissa asiantuntijalausunnoissa. Valiokunta ehdottaa, että pykälä kirjoitettaisiin samoin kuin edellä 16 luvun 13 §:n kohdalla varallisuusrikoksia koskevia säännöksiä mukaillen. Valiokunnan käsityksen mukaan vähäisyysarvostelussa olisi otettava huomioon muun muassa palvelussuhteen luonne, sen toiminnan luonne, johon lahjoja liittyy, sekä lahjoman laatu ja arvo. Viime kädessä ratkaisevaa on kuitenkin tekoon johtaneista ja siinä ilmenneistä seikoista muodostuva kokonaisarvostelu.

Edellä olevan perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

rikoslain 16 luvun 13 §:n ja 40 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 16 luvun 13 § ja 40 luvun 1 §, sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä heinäkuuta 1946 annetussa laissa (585/46), näin kuuluviksi:

16 luku

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan

13 §

Joka virkamiehelle tai muulle 40 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle henkilölle tai palvelusta toimittavalle sotilaalle (*poist.*) antaa, lupaa tai tarjoaa lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen *toiminnasta palvelussuhteessa*, on tuomittava *lahjomisesta* vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi tai, jos rikos on *katsottava vähäiseksi*, sakkoon.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

40 luku

Virkamiesten virkarikoksista

1 §

Jos virkamies toiminnastaan palvelussuhteessa

ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, hänet on tuomittava *lahjoman ottamisesta virkamiehenä* vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi ja viraltapan-tavaksi *taikka, jos rikos on katsottava vähäiseksi*, sakkoon tai erotettavaksi viran toimittamisesta.

Jos valtioon, kuntaan, seurakuntaan tai muuhun 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun julkisoikeudelliseen yhteisöön tai laitokseen työsuhteessa oleva henkilö toiminnastaan palvelussuhteessa ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, hänet on tuomittava *lahjoman ottamisesta julkisyhteisön työntekijänä* vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi *taikka, jos rikos on katsottava vähäiseksi*, sakkoon.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 1984

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Rehn, varapuheenjohtaja Skinnari, jäsenet Almgren, Kulhia, Kuoppa (osittain), Mäkipää, Nyby (osittain),

Paavilainen (osittain), Peltari, Petäjäniemi, Renlund, Siitonen, Särkijärvi, Turpeinen (osittain), Tykkyläinen, Urpilainen (osittain) ja Vihriälä sekä varajäsen Helle (osittain).